

Meie Mats

Tellimise hind kättesaamisel aastas 4 r. 50 l.,
6 kuu eest 2 r. 30 l., 3 kuu eest 1 r. 20 l. Toime-
tuselt ise ära viies: aastas 3 r. 50 l., 6 kuu eest
1 r. 80 l., 3 kuu eest 90 l. Ilmub iga laupäeval.

Toimetus ja talitus:

Tallinnas, Harju ja Rüütli uulitsa nurgal nr. 46/15,

„Teaduse“ raamatukaupluses. Telefon № 740.

Adress Wene keeles lüh- kui ka raskkirjale: r. Ревель.

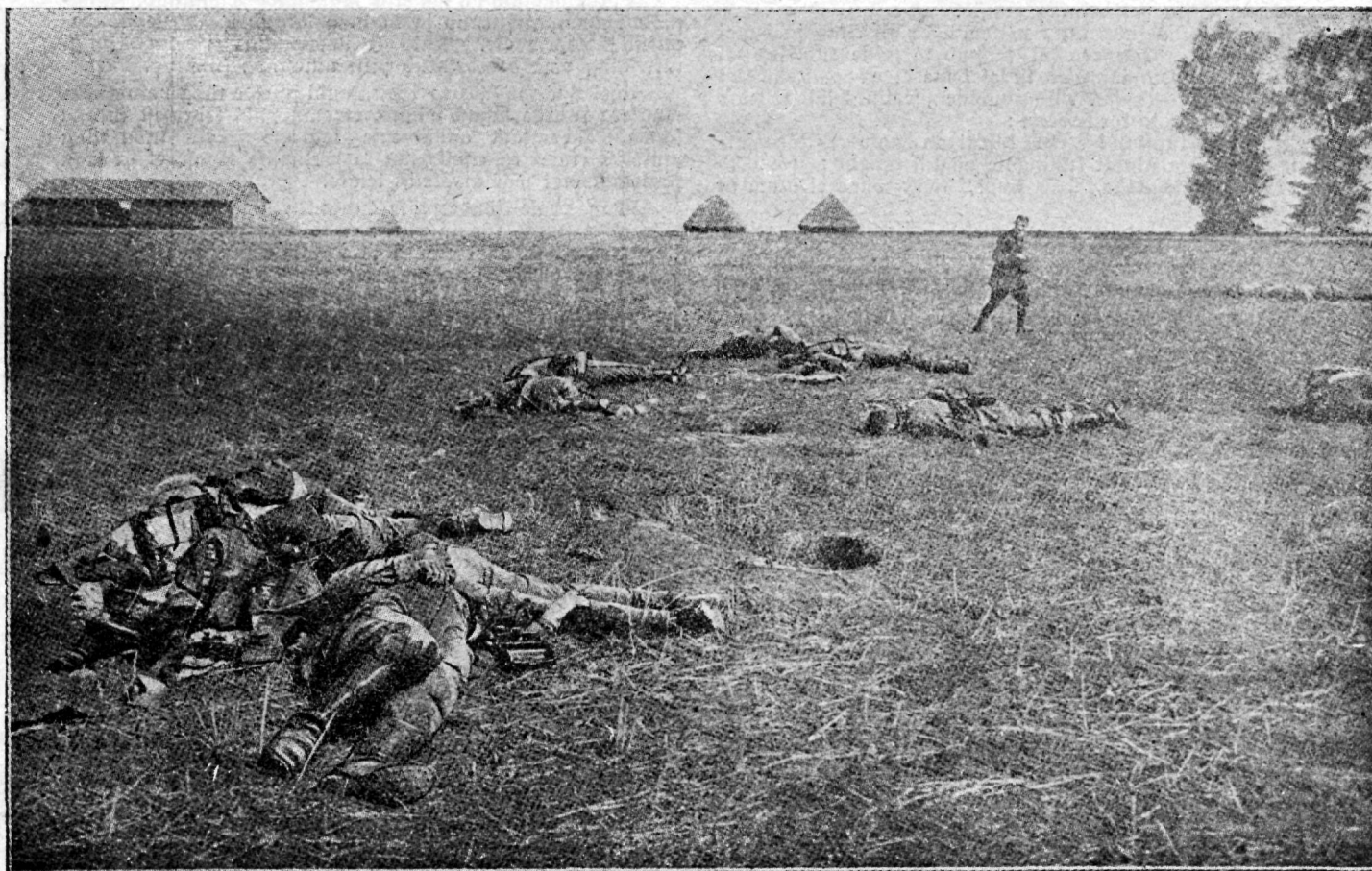
Журналъ „Мейе Матсъ“.

Tarvitamata jäänud lühemad käsikirjad hävitatakse ära, kui tagasi saatmisel märtsi juurde lisatud ei ole. Kirjatöödel peab
saatja täielik aadress ja nimi peal olema.

Nr. 40.

Laupäeval, 23. (5. juunil) mail 1915.

Nr. 40.

Lahinguväli peale võitlust. Sakslaste furnutehad ja suurtüki kuulide augud.

Rudas kapsaid kasvatada

Kirjutanud Hansu Juhani. ::: Hind 20 kop.

Ülemalnimetatud raamat on meie põllupidajate tar-
viduste kohajelt ja arusaadaval keelel kirjutatud ning võib
kapsa kasvatamise juures täielikult käsiraamatuks olla.

Ta kaotab kaebtuse, et kapsad ei kasva, ja tõstab saagi
mitmewõrdseks.

Igati, kes kapsaid kasvatab, muretsegu omale tingi-
mata jee raamat.

Saada igast raamatukauplusest.

„Teaduse“ kirjastus Tallinnas, Harju ja Rüütli uul. nurgal.

Sissetaot Rüütli uulitsalt.

Kunstniku hing

ehi
muinasjutt „Sõjast“.

Ammu, oi, väga ammu elas Kuldwärawate linnas üks kunstnik, kelle kuulsus kaugele ulatas. Isegi vägemamad kuningad ja julgemad röövlid tulid teda imetlema ning lasid endid temast lõuendile üles maalida, mille eest nad kunstnikule palju, palju kulda maksid.

Kunstnik elas juba kaua nõnda. Ta oli rikas ja õnnelik. Õnnelik? Ei, seda ei saanud ta mitte olla, sest tal puudus see, milleta inimesed ialgi õnne ei võdi maitsta. Tal puudus nimelt — rahu. Mõngisugune sifemine hääl sofstas talle wahetpidamata kõrwadesse:

„Kuulus kunstnik! Su talent on kustunud tähe sarnane, kui sa ilka ainult kuningate näguisi maalid; see võib sind küll rikkaks teha, kuid õnne, tõsist õnne ei anna ta sulle ialgi.“

Mine alla rahwa hullkade juurde, õpi inimesefoo wiletsust tundma ja pane omad käed ju waimuanded selle heaks töösse, et inimesi õigetele teedele juhutada, kust nad ära on ekinud... Teed ja seda, alles siis wõid sa tõsise kunstnikuks saada, kelle mälestus kunagi ei kustu...“

Kunstnik püüdis küll seda nõuandmist tähelepanemata jätta, kuid sifemine hääl ei annud talle kufagil rahu. Ta helises ööd kui päewad, nagu nõiakellule, kunstniku kõrwades ning sundis teda igalpool järelemõtlemisele ja hullkade poole pöörmisele. Wiimaks ei jõudnud ta sellele enam wastu panna: ta otustas pilti luua, mis inimesefoo wiletsust ja nuhtlust kohutawas suuruses pidi kujutama ja inimesi uutele mõtetele ja aadetele äratama.

Pildi aineks walis ta „Sõda“.

Ta tahtis sõja toorust ja wägiwalda, inimeste kallust ja südametust täies suuruses filmade ette nõiduda; ta tahtis niisugust mõju kätte saada, nagu seda enne teda keegi pole saanud. Raudmeeeste wõitust ja maadeahnitust tahtis ta naeruwääriliseks teha, wägiwalla walitust maha kiskuda ja sõdade elule kutsujaid needmise alla naelutada. Sõjajumala kumardust tahtis ta ära häwitada ja uut wenduse aadet inimeste südamesse külwata.

Pilt sai ta tõeste mõju ja wägew. Terwest pildist kõrgus isefugune õudsus wastu, mis waatleja were tahtmata tarretama pani. Sõjakolelused ja hirmsused olid nii mõjuwalt lõuendile maalitud, et waatlejad isegi sõjariistade kõlmat, haawatute õigamisi ja surijate rõgimisi arwasid kuulwat. Mõned tõendasid koguni, et nad ta warest ja raiatallide kisa kuulwad, kes pärast lahingut saagile ilmuwad, kuigi neid praegu pildil näha polnud.

Pildi ilmumine pani kunstnikude ja arwustajate ringkonnad kihama.

Igaüks tõttas oma arwamist awaldama. Kõik tõendasid ühemelgelt, et pilt oma aate kõrguse ja puhtuse, niisama ka tehnilise osawuse poolest midagi soowida ei jata.

„Selle pildiga on kunsti ilmas uus aateline ajajärk alanud, kuhu poole iga tõsine kunsti jünger peab püüdma,“ seletasid elatanud maali-professorid endi õpilastele.

„See on kõige mõjuwam sõna sõdade wastu, mida kunstnikud kunagi on öelnud,“ seletasid arwustajad, ja soowitasid kõigile seda kunsti wiimast sõna waatama minna.

Rahwahulgad aga karjusid pilti nähes: See pilt on meie filmaluugid lahti kangatanud: meie oleme nägijateks saanud! Meie ei taha enam ükssteist tappa, meie tahame kõik wendadeks saada!“

Kui kunstnik neid hüüdeid kuulis, sai ta aru, et ta oma elutöö korda oli saanud. Ta oli õnnelik: ta oli jälle rahu leidnud. Enam ei olnud tal midagi soowida.

*

Palju aastaid oli igawiku ulgumerde walgunud. Kunstnik oli ammugi surnud ja ta hing läinud igawesele rändamisele tähtedemaale. Kuid ta ilmaruumis ei olnud kunstniku hing oma armastatud pilti unustada suutnud.

Ühel päewal läks ta taewataadi juurde ning palus luba maakera juurde tagasi minna, et oma pildi saatusest kuulda saada. Taewataat andis talle lahkestes selleks luba ning muretsetes talle ta endise ihu ja wälimuse tagasi, et ta maa peal lahemat wastuwõtmist leiaks.

Maa peale jõudes läks kunstniku hing jalamaid Kuldwärawate linna, kus ta pilti arwas leidwat. Sinna juurde jõudes nägi ta aga majade ja uulitsate asemel ainult suitsujärgid waremeid ja rufuhunikuid, mille wahel halatsemise-wäärilised kogud ringi uitasid ja nutsid. Kunstniku hing läks nende juurde ja küsis, mis on siindinud.

Õnnetud wastasid:

„Ahne Tulemaa kuningas wõttis meie linna ära ja muutis meie kodukolde rufuhunikuteks... Küübid talitab ta nõndasama ka naabrilinnade kallal, kust inimesed hirmuga ära põgenewad, sest kuri kuningas ei anna kellegile armu, olgu need mehed, naised wõi lapsed...“

Kunstniku hingele oli see koguni wõõrastaw kuulda, et sõjad inimeste juures ilka weel pruugiks olid.

Küübid küsis ta uueste, kas keegi tema kuulsa pildi saatusest wahest midagi pole kuulnud.

Küsitawad raputasid arusaamatalt pead.

„Mõisugune pilt?.. Ei, meie pole midagi sellest kuulnud...“

Keegi prillidega wanaherra aga, kes rufuhunikutes kepiga soris, nähtawaste mõni wanaasjade korjaja, tuli lähemale ja andis lahket seletust:

„Ah see kuulus wanaaegne pilt?.. Ja, ja, see on alles küll, kuid kelle sureliku filmad, peale Tulemaa kuninga ja tema kodukondsete, seda enam näha saawad?.. Pilt asub kuninga saalis, kus teda ainult kuninga wõõrad waadelda wõiwad.“

Kunstniku hinge imestus muutus ilka suuremaks.

„Wõi kuninga saalis?.. Ja mispärast peaks ta niisugust sõjawastast pilti siis nõnda armastama?.. Sml! seda pean ma kohe teada saama!..“

Teised naeratasid kurwalt ja lausufid päid raputades „Imelik mees!.. Wist mõni waimuhaige...“

Kunstniku hing aga tormas kiireste Tulemaa kuninga palee poole.

Ta pahandas väga, et ta niisugusest paigast oma pilti peab otfsima, kuid parata polnud midagi.

Palee juurde jõudes astus ta kiireste trepist ülesse ning jõudis ühe poollahitse ukseni, mis kuninga saali wiis,

Seal peeti parajaste suurt wõidupidu ning kanti purjus wõõrastele wiinakannu si ette.

Kunstniku hing jäi uudishimulikult seda etendust pealt vaatama. Seal märkas ta korraga saali keskmes seinas, otse küniga pea kohal, oma kuulsat pilti!.. Kunstniku hing jahmatas. On see võimalik?.. Kuid kahtlust polnud mingisugust. Oma pilti tundis ta ülihästi. Kunstniku hing surus oma ärewuse alla ning jäi külaliste kõnelemisi pealt kuulama.

Nüüd sündis aga midagi ootamatat. Kuningas tõstis karika kõrgele ja algas waimustatud toonil kõnet:

"Minu kallid ja waprad sõjamehed! Ma palun teid ühe mehe terwiseks juua, kes paljude, paljude aastate eest on elanud, aga kelle wägewat talenti teie praegu minu tojas wõite imetleda. Siin, sõbrad... (ta näitas käega pildi peale)... siin näete tema wägewat tööd, milles ta sõdade luulet ja sõjameeste waprust taewani ülistab... Waadake siin seda üleni raudriides sõjameest, kes nii osawaste oma kolme wastasega walmis sai... Misugused meisterlikud mõõgahoobid ja misugune tähelepanemise wääriiline sõjatehnika tundmine kunstnikul!.. Eht waadake jälle seda wasskiivriga ratsanikku, kes piigiga wastase hobuse külge kinni on naelutatud, teise käega aga jalamehe kirwehoobi kõrwale on löönud. Ma palun, minu waprad sõjamehed, seda ratsanikku endile eeskujuks wõtta!.. (Kunstniku hing tundis, kuidas põlwed nõtkuma löid.) Ja siis siin see jalamees, kes waenlase pea ainsa ropsuga maha on raiunud... Kui ilus löök, kui waimustaw wõte!.. Ei, kallid sõjamehed, ma pole ühtegi teist kunstnikku leidnud, kes sõdasi nii ilusti oskaks kunstitööna käsitada, kui see wanaaegne kunstnik... (Kunstniku hing kartis, et ta otse minestusesse langeb!..) Imege enestele sellest pildist waprust ja jowastust, sest homme loidu ajal tahame jälle sõjakäigule asuda... Ei ole tore-damat tööd, kui sõdida, ega ilusamat surma, kui sõja surm, nagu seda ta kuulus kunstnik meile näitab... Elagu wanaaegne Kuldwärwate kunstnik!.."

Löödi karikad kokku.

"... elagu, elagu!.."
Kajatas üle saali läbisegamine.

Kunstniku hing tuikis jalgadel, tale oli kui nuiaga pähe löödud. Mis pidi ta tegema? Saali sisse tormama ja seletama, et pildil hoopis wastupidine tähendus on?

Teda oleks lihtsalt trepist alla wisatud, nagu kõige alatumat hulguist, kas omas meeletuses küniga kotta on julgenud tungida.

Ennast kui pildi autorit estteleda? Siis oleks teda kahtlemata hullumajasse wiidud.

Kunstniku hing jõudis otsusele, et kõige parem on maakeri pealt jälle minema minna ja siia mitte kunagi enam tagasi tulla.

Nõnda ta ka tegi.

Losis aga kestis pidu kuni pooleööni edasi, kus wanaaegse Kuldwärwate kunstniku auks weel nii mitugi kõnet peeti ja nii mitugi korda karikaid tõsteti.

D. L. Ex.

Rapten von Krause teoria.

Benekesest P. Perowi järele X.

Nüüd, kus pea-hädaoht juba möödas näis olevat, tekkis kornet Putjata näole ifegi lõbus naeratus, kui ta enesele ette kujutas, misugune segadus Saksa korpuje staabis hommikul tekib, kui tema põgenemine awalikuks tuleb.

Eila, kui ta maakuulamisel, iseene eetteaatamatuse tõttu, saksa wahjalga poolt finni wõeti, kõneles ta ülekuulamisel niipalju tõe sarnast lora, et umbuslikku waenlase iseäralise lahuse ja sõbralikkuse ära teenis.

Tema wahi — staabikapteni — raske uni, mis laua-kestwale sõbralikkule jutuwajamisele järgnes, põhjalik Saksa keele mõistmine ja tema enese külm-weri tegid võimalikuks, et kornet juba terve päewa takistamata waenlase piirkonnas wabalt ümber ratsutas, pikkamisi Wene seisukohtade poole

1. Hellmut Müürsepp. 2. Dstar] Halle. 3. Hendrikson.

liginedes. Sarwa juhtub nii kasulikka maakuulamise tingimisi — ning kornet Putjata ei lastnud ta asjata kasulikkude juhtumist mööda minna: tema Preisi ohwitseri mundri püuetastus oli terve pakki täis kirjutatud lehtesi, millel ta tarwilitud joonistused, plaanid ja numbrid ei puudunud.

Käesolewal filmapilgul otsustas Putjata wanasse kõrtsi peatama jääda. Kõrtsi asus wäike, tulekahjude ja lahingu ning pommi läbi pooleni rusudeks muudetud Juudi linna-keste lähedal.

Ta ronis hobuse seljast maha, silmitses ettewaatlikult ümber, kuid midagi kahtlast ei paistnud filma. Pidigi ju ettewaatlik olema. Uueste wangi langeda oleks õige wastil. Eht küll wastutulewad Saksa sõdatid tale, nagu ennegi, au andsid — ta kandis ju Saksa ohwitseri mundrit — rahulikud elanikud aga tema ilmutamisel põgenesid, nagu näha, ei usaldanud nad sugugi Saksa ohwitseri pagumisi — tundis kornet Putjata ometi tumedalt, et teda walwatakse.

Kõrtsi astudes istus ta murka laua juurde. Kõrtsimijuu pani tasitäre lahja teed ja leiwataldrefu tema ette ja saksa keelt juudi murdega segades pomises midagi wabanduseks. Putjata wiskas tale peenikest raha ja silmitses kõrtsi ümber.

Wastasolewas kõrtsinurgas istus inimene, kelle nagu kats, kolm korda päewa jookkul kornetile filma oli puutumud. Riiete järele wõis teda kas poemehets wõi kaupmehe selliks mõneft lähemast ärapurustatud linnast pidada. Kuid kornet oli teda juhtumisi hobuse seljas näinud.

Tundmata mees kõikus ja kiirutas kõhna hobuse-kondi seljas, aga wilunud ratsawäeline mõistis wäga hästi hinnata allapoole hoitud kontfasi, põlwi, mis kindlalt hobuse keha ümber kinni hoidsid ja ifearanis saapaninasi, mis mitte kabelepoole wälja ei tikkunud, waid nagu jalustega kokkukaswanud näifid olewat.

Wõõras näis hoolega poolateelse Saksa lendlehe lugemise kallal ametis olevat. Teg-ajalt aga waatas ta kannatamatult aknast wälja ja paaril korral püüdis kornet tema wäiteste terawate filmade pilgu enese pealt.

Pahemal pool Priidu Riin, Hiiumaalt. Praegu sõjaväljal. Suuremõisa wallast. Vas. pool Madis Laupa, Hiiumaalt. Suuremõisa wallast. Istub Priidu Laupa, Hiiumaalt. Praegu sõjaväljal. Suuremõisa wallast.

Peale tema oli poolpimedas kõrtsis, koristamata puust laudade taga veel mõni Poola talupoeg. Laialt abjupealsel kohmitfes keegi kaitstube all ja waheseina tagant kuulidus wahel lapse nutt ja naisterahwa hää, kes last waigistas.

Korraga kostis wäljas hobuste karpjate miidin ja mõne filmapilgu pärast astusid tats Saksa soldatit kõrtsstuppa. Wõõras mees tõusis nurgast ülesse ja sammus ukse poole. Soldatiteft mööda minnes fofistatas ta neile mõne sõna ja läks siis ukseft wälja. Soldatid, ilma et ohwitseri juuresolekust oleks hoolinud, istusid laua taha ja hülidid peremeest.

Kornet wõttis nähtawa wäljakutse wastu, liikkas tooli eemale, pani käed taskusse ja ütles sakskakeeles soldatitele: „Kas teie, lakelaufid, ohwitseri ei näe wõi?“ Siis pööras enese ümber, ja läks pillkamisi ukse poole. Üks soldat kargas ülesse, liikkas laua ümber ja pani kornetil wäljakäigu tee kinni. Teine wõttis seljatagant püssi ja hülidis:

„Käed piisti!“

Kornet täitis wiibimata käsku.

Rumbagis käes oli tal brauning. Enne, kui sakslased oma piisja tarwitada said, laadis ta mõlemad brauningid.

Soldat, kes laua ümber wistas, sai kuuli pähe. Tema seltsimees, rinnust haawatud, sai weel püssi wõtta, aga kolmas rewolwori pauk lõpetas tal elu.

Külamehed, keda piisilaskmine ära hirmutas, jooksid kõrtsist wälja. Läbi lahtise ukse wõis soldatite sadulas hobuseid näha.

„Ma pean selle erariides mehikese kinni piitidma,“ ütles kornet enesele, ja furnutehadest üle astudes läks ta ukse juurde. Rewolwreid lastewalmis hoides waatas ta wälja. Dotamata puudutas külm teras tema meelekohta ja kellegi hää hülidis korneti seljataga:

„Käed piisti!“

Ilma, et kornet ennaft ümber oleks keeranud, täitis ta käsku ja tundis, et keegi rewolwrid tal käest ära wõttis.

„Nüüd wõite ennaft ümber pöörata,“ ütles seefama hää. Kornet Putjata ei imestanud sugugi, kui ta ümberpöörates oma ees meeft nägi, kes eisteks kõrtsi nurgas oli istunud.

„Winge ees, sinna, kuhu ma näitan,“ ütles tundmata mees, „ja kui te põgeneda katsute, kihutan teil kuuli selga.“

„Ma olen eesel,“ siunas ennaft kornet, „ta läks ümber kõrtsi, ja tuli akna kaudu mulle selja taha.“

II.

Nad läksid kitsast, nagisewat treppi mööda ülesse ja astusid lambrisse. Säng, millel puuwillaga wooderdatud waip kattels, paar seljatagufeta istet ja laud, oli terve lambritefe mööbel. Läbi tolmunud akna wõis maanteed näha, mis meifa ära kadus.

Wõõras mees pani ukse lukku, pistis wõtme taskusse ja laskis enese sängi peale. Ta näitas wangile käega iifte peale, mis teisel pool lauda, tema wastas oli: Putjata istus. Kiiret pilku naabri peale heites, nägi kornet, et rewolwri ots hoolsalt teda walwab.

„Laduge oma paberid wälja!“

Kornet tegi mundri nõõbid lahti ja wõttis paberite paki wälja. Wõõras filmiifes harjunud pilguga numbrite ja märkustega täiskirjutatud leheküljed läbi, pani siis paberid laua laekasse ja, nagu inimene, kes täieste enesega rahul on, tähendas ta:

„Teil on haruldased head anded, mu armas. Wahwus ja muud farnased asjad. Rahjuks, pean tähendama, ei seifa aga wahwus farnastes asjades sugugi eifimeses reas. Kawalus — see on eifimene. Ütelge otsekoheselt, te ei oodanud farnast fisefuktumist. Mis?“

Putjata, kes nagu wähe häbistatud oli, laotas käsa.

„Ma arwasin, et leian teid õuest,“ ütles ta, nagu wabandades.

Sakslane keerutas waba käega wurrusi ja ütles wangile filma pilgutades:

„Aga ma olin teie seljataga! Just parajaste sellel pilgul, kui teie mõtlefite, et mul wõimata on ära putkata. Panite tats soldatit paigale, läkfite ägedaks, asja kordaminek pani ju pea kihama, — mina aga, — nagu rusikas filma auu — parajaste seal! Ei oodanud?“

Ta laskis enese seljatile ja pahwatas naerma.

„Pean tõendama,“ ütles Putjata, „et teie konts peaaegu genialne oli. Parajamat filmapilku ei oleks enam wõinudki walida.“

„Psühholoqiline, (hingeteadusline) mu armas,“ wõttis wõõras sõnasabaft kinni. Oli näha, et asja kordaminek märksa tema enesearmastust tõstis. Siljem kitleb ta muudugi sellega oma selfimeeste seas, aga seniks — miiks siis mitte wangiga juttu ajada.

„Psühholoqiline,“ kordas ta, „farnaste filmapilkude peale ma harilikult oma plaani rajangi. Waja a i n u l t nõnda rehkendada, et selleks ajaks kõik walmis oleks.“

Kas te arwate, et ma ei teadnud, et te mu poisid maha lasete? Suurepäraliselt teadfin. Arwan aga, et see sugugi kallis hind ei ole nende eest, seal juures ldi ta käega laua laeka peale, kuhu paberid oli peitnud.

„Suurepäraline,“ kordas Putjata waimustatult, „kõif on ette rehkendatud, kuni wiimase peensufeni. Ma olen mängu kaotanud, kuid farnasele waimurikkale wastasele, nagu teie, kaotada — pole sugugi häbi.“

„Ega teiegi halb pois ole,“ ütles sakslane kaitswal toonil, „ma wahtisin teid läbi akna . . . Pole wigagi . . .“

„Pean tähendama,“ algas jälle Putjata, „mulle paistab see wähe arusaamata olewat, et niisugune anderikas inimene, nagu teie, ise töötate, aga mitte teiste, wähem anderitaste juhtija ei ole? Ma mõtlen, teie salapolitsei . . .“

„Do, see on ainult ajutiifelt,“ hülidis sakslane, „see on ainult juhtumine, et ma siia ukfasse sattusin. Harilikult wiibin ma ftaabis ja wäga harwa tuleb ette, et ma ise luuramise käfse wõtan. Wõin ilma enese kiitufeta ütelda, et ma ifegi peaforteris hästi tuntud olen. Kuid, muudugi, mitte siin,“ ta näitas põlglikult käega enese ümber.

„Ma usun teid,“ ütles Putjata, „ja tõepoolest, mulle teeb see suur tõbu, et teiega kõneleada wõin. Ehf meie jutujamine wist küll kuigi pikale ei weni,“ lifas ta juurde, nāhes, et tema naaber kella waatab.

Sakslane kehitas õlasi.

„Meie, wenelased,“ kõneles Putjata edasi, „oleme alati walmis õppima, ja Saksamaa on nii mõneski asjas meie õpetaja olnud.“

Tema „laua naaber“ naeratas iseteadlikult.

„Pea nõtt ittlema,“ kõneles ta, „teie pole halvad koolipoisid. See sõda — kurat teda mõtku — näitab, et teie asjata pole aega wiitnud. Sõjameelise salakuulamise asjus olete aga veel nõrgad. Tulijed, kannatust ei ole, töötate ilma plaanita ja . . .“

Ta peatas ootamata ja jäi kuulutama. Väljast kuuludus hobuste hirmumine ja kõrts, all, kogunes, kuuldawaste, soldatisti täis. Kannukete ja mõõlade kõlin kõlas trepi peal.

„Meie jutule jõuab, kahjuks, lõpp,“ ütles sakslane ülesse tõustes. Pooletult wõttis ta rewolwri pahemasse kätte ja wõttis taskust wõtme.

Sellel filmapilgul wiskas Putjata tugewa tõusega laua tema peale ümber. Sakslane kukkus sängi peale, rewolwer kukkus tal käest maha. Kui korneti sõrmed ta kõri kinni liisusid, kõhistas ta:

„Laske mind lahti, nõrgameelne: Teid piitatakse ju nii kui nii kinni, ümber ringi on meie soldatid!“

„Ma tean,“ wastas Putjata rahulikult. Kornet sidus sakslasel suu taskurätikuga kinni, mäsks ta pea waiba sisse ja sidus käed halliga kinni; siis hüüdis ta ümberpöörmata:

„Murdke uks maha!“

Kui õhutene uks piisipära ja mõõga hoopide all wari- ses, wõttis kornet oma paberid laua laekast ja rewolwrid wangi taskudest välja. Kui uks purustatult maha langes ja ulani ohwitser pooletofina soldatitega sisse astus — seisid Putjata kejet tuba ja pühkis rätikuga nägu.

„Buh!“ ütles ta, „oli jee wast kibe töö! Wang kargas mu kallale, niipea kui pisut selga pöörasin, et uft lahti teha. Noh, nüüd on ta wiist küllalt tugewaste kinni.“

Siis pööras ta enese noore ohwitseri poole ja lihas, wihajelt sellele otja waadates, juurde: „Teie jätte wähe hiljaks, leitnant!“

„Halb tee, kapteni herra,“ wabandas ohwitser kohmetult: „Polgu komander saatis meid küll wiibimata tulema, nii pea, kui teadaandmise kätte sai.“

Kornet wakis.

Ulanid kandisid kangeste rabelewa, waibasse mäsitud kogu wälja. Putjata sammus leitnandi saatel trepist alla ja kõrtist wälja.

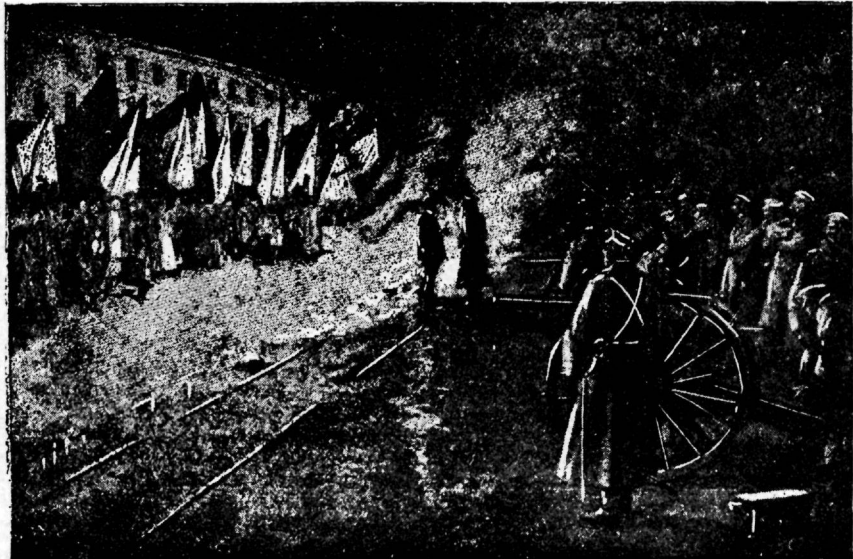
„Teie annate wangi polgu komanderi kätte ja teatate temale, et ma tunni wõi kahe pärast ise sinna jõuan. On teil waba hobune? . . .“

Wang seoti ulani selja taha kinni, kornetile toodi aga sadulas hobune.

„Wabandage mind,“ ütles leitnant häbelikult ühe jala pealt teise peale tammudes, „ma olen teist nii palju kuulnud, kapten von Krause, ja ma olen nii rõõmus, et teid ometi lord näha sain . . . Kas te ei wõiks mulle ainult paari sõnaga ütelda, kuidas teie selle Wene salakuulaja kinni tabasite?“

„O, jee on üsna lihtne asi,“ ütles kornet Putjata — ta istus juba sadulas ja korraldas ratsutite kallal. „Minu teoria on alati ühesugune. Ma koondan kõik teatud, nõnda nimetatud „psühholoogilise“, filmapilgu peale kokku. Annan isegi aega, et wastasel asi wõiks torada minna. See teeb ärewaks, paneb pea kihama, teeb wähem ettevaatlikuks — waat, siis wast ilmubki „psühholoogiline“ filmapilk . . . Ha, ha! Sead teed, leitnant!“

Ja, ratsutid pingutades, sõitis kornet Putjata mõnusal traawil kõrtsi hoowist wälja.

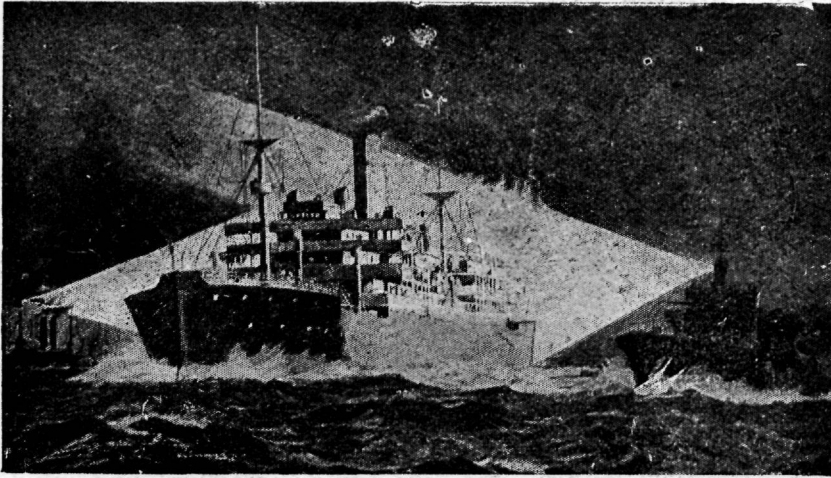

Galitsjalased tulewad Wene wägedele pidulikult wastu.

Gesti sõjameeste kirjad.

I.

. . . Kortraga tuli telefoni sõnum: waenlane olewat meie wahipostidele peale tulnud, mis wersta 7 eemal olid, ja selle järel käis käst, et peame oma wendi päästma minema selle tigea waenlase käest. 10 minuti jooksul olime kõik walmis ja lätsime teele. Selle äkilise käsu peale käis nagu tuline nool meie wäsinud rindadest läbi. Rõõmu asemel walitses nüüd iga rinnus tasane kurbtus ja tung kätte maksta. Peale komando „mars!“ wõtsid wennad müüfid peast ja löid, taewa poole waadates, enestele risti ette. Tasa sohistasid huuled: „Issand halasta!“ Siis astusid edasi oma komanderi järele. Irm oli wäikne ja selge. Harwa langes mõni lumerattakas wäikse hommiku tuulega alla meie peale. Need lumehelbed näitasid taewa tähtede sarnased olewat, mis meid heledalt alla wajuwa päikese paistel briijandilise hiilgusega ehtisid. Warsti ilmufid taewawõlwe mõni ükshil täheke ja poolik kuu. Tee, mida mõõda meie sammusime, oli tuul lumest puhtaks puhunud, nõnda et meie prügitatud maanteed mõõda wõisime käia. Rahelpool teed kaswasid istutatud tammed, saared, pärnad, wahtrad, kased ja veel mõned muud puud, millede ilu sõda osalt rikkunud oli. Tee wiis meid üle wäikeste mäeküngaste ja läbi orgude. Mõõda lätsime ükshilte, kui ka küllade wiisi taludest, kust meile mõni koerake aralt haukudes wastu tuli. Arusaadaw, et koeralgi siin kindlat kohta pole, sest peremees, kelle warandust ta kaitseb, ei olnud enam seal. Ka oli mõnda teist kodulooma näha . . . aga ei ühte ainukestki elawat inimesehinge. Saatfin ühe soldati waatama, kas kedagi elaniku ei ole. Kui soldat tagasi tuli, siis rääkis, et ei olewat ühtegi inimest näinud, peale kahe surnu, kes wististe haigusesse surnud. Üks wanapoole meesterahwas oli toas pörandal ja nähtawaste oli siga wõi mõni muu loom teda küljest närinud, ja teises toas woodis oli üks noorepoole naisterahwas. — See on sõja koledus . . . Edasi jõudes läks piisfi ja kuulipritsi pragin ifka ägedamaks ja peagi hakkasid suurtükid oma õhusõhkwate srapnellidega paukuma. Kõikidel, kes me ifamaa armastuses oma elu ohwerdada olime lubanud, tukkus süda tasa . . . Mure täitis meie südant ja huuled nagu tahtsid ütelda oma kõrwal sammujale sõbrale: „Need, kes ifamaa armastuses oma elu ohwerdanud, on oma le mullahuniku päranduseks saanud; seda saab ehk ka

Põhjameres. Inglise wahilaewad leiawad õõsel helgiwiskajate abil erapooletu riigi kaubalaewa ja päriwad tema teesibi ja kauba ille teateid.

meist mõni täna...! Astusime veel mõne samm u edasi, kui korraga umbes 150 samm u meist eemal granat lõhnedes tee paremalepoole äärele kuffus. Oma hirmsa jõuga pööras ta maa ümberingi wälja, katla asemel sarnast auku järele jättes. Granatitükid ja ümargused kuulid kriimustasid ligilähedal kaswawaid puud ja puurisid need auka täis. Ka meie jalge ette tuffusid mõned killud, õnnels jäime aga puutumata. Selle ootamata plahwatuse juures kadus meil jõud jalust ära, nõnda et mõned põlwile langesid. Seal jäi meil veel natuke maad edasi minna, kus meie wõitlema pidime. Kui ligemale saime, hakkas piisni pragin ja suurtüki paukumine juba õredamaks jääma, kuni wiimaks hoopis waiki jäi. Midagi meil seal enam teha ei olnud. Hakkasime tagasi tulema.

Jaan Tusti (lipnik).

II.

26. aprillil 1915.

... „Plus maa, ilus maa!“ kiidawad poisid ja tütel dawad mõisa põldusi, heinamaid, metsi. See on meil, Eesti poistel, nagu were sees. Ja tõeste, süda läheb kadedaks, kui mõisnikul hulga maid näed, sinul aga midagi ei ole... Nii ta siin. Mõnitorid wiibime mõnes külas kaks-kolm päewa, kui waenlase laugel on, ja siis on meie poistel peale teewäsimuse puhkamiist esimene töö külalanelituse käest pärida, kus mõisapõllud on. Ja wahetewahel, kui aega jattub, siis käiwad mõisamaa peal luusimas ja jaotawad — muidugi naljapärast — ühe maatüki ühele, teise teisele. Kui sõda lõppenud on, lubawad nad wälja walitud tükkidele elama tulla... Nii tehatse siin tihtipeale nalja ja jurma ei tule pea kellegil meelde, kuigi ta wahetewahel lahinguid saab lüüa ja mõnigi meie seast wõdrasse maa mulda wariseb.

See oli 10. aprillil, kui siia T. külasse tulime. Austria-lasi siin ei olnud, aga lahingumüra kostis juba siia. Külalanelitused olid kõik alles, ja juures ärewuses, sest wäga wõimalik oli ja on praegugi veel, et see küla teki lahingutuld jääb. Seni on ta aga puutumata jäänud.

Juba teisel hommikul marsšisime külast wälja, lahinguplatfile lähemale. Kümme-kolm wersta külast eemal muutus tee peaaegu lähipääsemata poriseks. Ja veel paar wersta edasi, pealeldunat kell kahe ajal, hakkasime austrialastega kokku puutuma. Mida ja austrialased. Muidugi ei olnud midagi peale hakata, aga austrialased wirutasime piisitiitulega torda kolm lastekraawidest wälja. Meid oli ta waherõditi, kõigest neli-wiisjada meest, peajõud on neil meist rohkem põhjapool, kus juurt lahingut peetatse. Meie

soldatid olid wäsitawast muda sees marsšimiseft nii tuliwihased, et suurtüki tule ette walmistawat tööd sügugi oodata ei piisunud, waid otsekohe titudega tormi jooksid ja — kõigest wiis meest kaotasid. — Harilikult walmistatakse tormijooksu suurtükitulega ette, s. o. meie suurtükitest antakse waenlase seijukohale hull aega tubliste tuld, kuni need lõhutud ja mehed arats tehtud on, siis alles algab tormijooks piisitiitulega. — Austria-lased ei ootanud ta sel korral otse marsšimise pealt tormijooksu ja ei teadnud endi kaitseks ette walmistusi teha. Weerand-tunni pärast ajasime juba austrialasi läbi põlewa küla taga. Küla tänawad lamasiid tapetud elanilude surnukehad, 5—6 naisterahwast ja kaks meest ühes kohas. See mõjus sedawõrd meie soldatite peale, et nad warsti peale selle neliteft austrialast ilma pikema jututa piisitiitulega surnuks piisid, kui need ühe külamaaja keldrist leidsid, kust nad veel wastu lasta katjusid.

14. aprilli hommikul seifime juure metsa ääres ja pidasime metsa asunud waenlasega ägebat tulewahetust. Juba kaks päewa olid mu toiduks ainult sühtarid ja tee äärest kraawist wõdetud mudane wesi olnud; toidu-

katlad olid meist wersta kümme eemal, nii ligidale neid ei lastud. Märtsin parajaste jälle sühtarit ja rüüpasin ise mett peale, kui meie roodna korraga teatas, et polgu komander nelijada meest käsiid wälja astuda, kes priitahtlikult metsaserwa oma alla lähetsid wõtma. Priitahtlikudeks andsid endid peaaegu kõik ülesse, ja roodnad olid sellepärast sunnitud nende seast ainult ütsikuid walima. Nende seas olin ka mina.

Kuid see kord ei olnud lugu sügugi nii terge, kui paar päewa waremalt, kus meie austrialased nagu lambatarjad põgenema ajasime. Nagu pärast selgus, olid waenlased siin juba nõdalapäewad waremalt töötanud, oma seijukohti hästi kindlustades, nii et nad meid tormijooksu puhul igast küljest suurtükitulega üle külwata wõisid. Waewalt olime poolwersta edasi nihkunud, kui meile metsast terve sbrapnellide ja kuulide maru wastu paiskas. Mehi langes kofe kümnekaupa. Veel paar minutit ja paremaltpoolt metsatulast, mis meil edasi rähkides kõrwa jäi, hakati meid kuulipildujatega kõrwetama. Siiski läksime ligi kolmweerand wersta edasi; ma waatasin tagasi: terve lagenidit, mille taudu tulnud olime, oli meie selja taga surnute ja haawatutega kaetud. Seltsimees, kes minu kõrwal sammus, lõbus pois, kes meil roos seni naljahambaks olnud ja kellel iga juhtumise jaoks paras torlaw sõna keele peal walimis seifis, ei naljatanud nüüd enam, waid kirjistas hambaid ja wandus mis hirmus. Mõind imestas see: ma ei olnud seni soldatise lahingus veel wandumas kuulnud, ennem tuleb „jumal-jumal“ sühu. Kuid kofe jain ma tema wiha põhjuseft aru. Waesekesel oli parem peopesa läbi lastud ja sealt purstas otse werd. Nähtawaste oli kuul tuitfoone purustanud. Veel kümme-kolm samm, siis digas ta korrats sügawalt ja wajus surnukahwatult maha. Kuid mul ei olnud wõimalik temale abi anda. Meie seijukord oli kole. Kahelt-poolt anti meile tuld, aga waenlast meie ei näinud. Ainult tulesähwatuste järele teadsime umbkaudu, kus nende batareid olid. Otse meie ees — batareid, ja paremaltpool kuulipildujad. Aga kus oli jalawägi, kelle wastu meid saabeti? Enne kui need üles leiame, tapetakse meid wiimajeni maha. Krusaamine, et asi halwats ahwardab minna, pani mehed wantuma. Näha oli kudas samm aeglasemaks muutus ja mõned seisma jäid, metsa poole lastes. Seal karjus meie komander müristamise häälega, mida igauks pommide rajatamisest hoolimata kuulis: „Priitahtlikud, selle künka peale pahemaltpool, sealt näete nende lastekraawijid.“

Dma teada ei ole mu soontes ilmasti kangelaserwerb woolanud, olen üsna harilik inimene, ja ei mõista praegugi veel, kust mul see julgus wõdi waimustus tuli. Komanderi

häält kuuldes ja nähes, kudas mehed wantuma idid, aimasin filmapiltiselt, et midagi endi seisutorra päästmiseks waja on teha. Ma nägin, et weel paar minutit kõikumist, ja me kõik kadunud oleme. Selgeste nägin ma, et austria-lased meil siin lõhku walmis seadnud on. Nagu wält käis see kõik mu peast korraga läbi ja sõnalausumata hakkasin ma komanderi poolt näidatud künka poole jooksema, ilma et kellegi otja oleksin waatanud wdi teisi kaaja kutsunud. Nagu iseenest olin ma kindel, et minu järel ka teised tormawad. . . Paarkümmeend sammujain ma jooksta, siis tõstis äkki plahwatus mu õhku ja wirutas teisel filmapiltgul otseti märja maa vastu. Sing ahwardas tinni jääda, ma puhkisin, aga üles tõusta ei jaksanud, ei suutnud ülepea ühtki liiget liigutada, ühtlasi tundsin, kudas mind tõugati ja seltimehed minu üle ebasi künka poole tormasid. Siis ei mäleta ma enam midagi. . . Ürtasin alles hulga aja pärast, õhjel, kui mehed mind haawasidumise kohta kandisid. Haawatud ma ei olnud, ainult pommi plahwatusel tellkinud õhulitsumisest pörutatud. Ja pea-asi — üks metsasõpp oli juba meie käes. Ülejäänud metsa ja maatoha pärast wältawad wõitlused näid juba ligi kaks nädalat ja austria-laste jõud hakkab rangema — warsti on nad siit kadunud. Minu pörutus oli õnnets kerge, ainult rinnad walutawad ja pea lohijeb weel. Djalt sellepärast, juuremalt djalt aga mu enese soowil ei saadetud mind latjareti, waid ma olen itka siin E. külas „ablaagris“ ebasi, täidan nimelt roo kirjutaja kohuseid, kes haigeks jäi ja latjareti saadeti. Saan selle ametiga üsna hästi hakkama ja selle tõttu saategi näid jelle imatu-pita kirja mu käest — külastas laua taga ilusa ilmaga — päike paistab soojalt ainaft sisse — hea kirjutada. Pörutuse mõjul läin itka weel pisut wimmas, aga tõõd pole ka suurt midagi. Ewendan ennast päikese käes, sõõn igapäew mitu korda lõhku tubliste täis ja tuulan, kudas „meie mehed“ metsas pömmutawad.

Terwisid see kord kõigile kallil kudumaal.

Wan. alamohwitser August Nolla.

Petrogradist lahtudes ja waenuväljale minnes, jätan kõiki kodumaalasi, wanemaid, wendasi, õdesi, sõpru, sugulasi ja weel kallid Cesti weidusi jumalaga

Johan Wisnapuu.

Palju terwisid Cesti wendadele ja õdedele, kes kallil kodumaal elawad. Olen praegu sõjawäljal, terwise juures ja wõitlen wahwaste. J. Järken.

Minu adress: Действующая армия, 172. пехотный запасный батальонъ 6 рота Ю. Юркенъ.

Gustaw Laur, Haapsalust, kelle pilt meie 28. sõjanumbris ilmus, on 18. märtsil R-s langenud.

Aleksander Kraam, kelle pilt meie 23. sõjanumbris ilmus, on 6. weebbruaril R. ja M. wahel teadmata kadunud.

Ado Kallas, kelle pilt meie 26. sõjanumbris ilmus, on Sakamaal wangis, nagu ta omas 18. jaanuaril kirjutatud ja 4. mail Tallinnasse jõudnud kirjas sealt teatab.

Suure Europa sõjakaart

eestikeeles on ilmunud, iga riik isewärwiga.

Kaardi peal on ille 10.000 koha ja linna nime. Raudteed, jõed ja mäed on ära tähendatud.

Kaart on selge ja igaihele arusaadaw. Hind 50 kop. Saada igast raamatukauplusest.

Pealadu Teadu se raamatukauplus Tallinnas. Harju ja Nüütki uul. nurgal 46/15. Sisjetäit Nüütki uul.

Sõjameres pruudile*).

Ei kimmie päitest tõuse italegi,
waid ainult üks; —
ja ainult üks kord elab pealegi
meist igaiüks.

Kui aga waenlane on reostand kodurada,
mu isamaad:
siis hoolimata tahan elu ohwerdada
et päästa maad!

Ja kui sa nutaks lahkumise tunnil,
mind jääda nõuaks, —
ei sinu kädelt armu sunnil
mind hoida jõuaks. —

Mind kangelasets ära kutsu, siis kui tulen
sealt sõja õhust,
sest wõitlusesse piüüdes ainult olen
ma täitnud kohust.

Kui suren aga, waikselt tröösti ennast,
tee süda kangeks,
ja ütle, uhke omast leinast:
— ta sõja s langes! —

Sollogubi j. Paul Rääma.

(*) Merewäe etipashist meie awaldamises
saadetud. E. t.)

Shoti kütt tõi pojale Saksa kiwri kingits.

Aleksander Raubi
Eõjawäljal.

Tõnis Peterkopp,
Sori w. 6. now. käest
haawatud.

Anton Kraaw,
haawatud.

Rostas Krum,
Käest haawatud.

Mihkel Jakobson,
Suigu-Raiesnikult.
Moonawooris.

Rustu Selberg.
2. now. käest
haawatud.

Nikolai Gerberson,
Suiguft. Tegewas
fõjawäes.

Konstantin Nelis,
Saaremaalt. Tegewas
fõjawäes.

M. Waga,
Muhumaalt. Tegewas
fõjawäes.

Mart Wiljar,
Eõjawäljal.

Konstantin Mand,
Saaremaalt. Eõjawäljal.

Johannes Ränk.
Saksamaal wangis.

Julius Saksen.
Tegewas sõjawäes.

Mihail Lember.
Langenud.

Udo Sannik.
Tegewas sõjawäes.

Maksimilian Melzow.
Tegewas sõjawäes.

Emanuel Melzow.
Tegewas sõjawäes.

Auleid Rawi.
Tegewas sõjawäes.

Maksimilian Rawi.
Tegewas sõjawäes.

Romulus Melzow.
Tegewas sõjawäes.

August Ehrmann,
Ratvere tr. Dragun. Saawatud. Uueste sõjavätsjal.

Aleksander Ehrmann,
Ratvere tr. Kautasia sõjavätsjal.

Karl Siiberg,
alamohv. Waitna w. Rindlusewäes.

Aleksander Siiberg,
alamohv. Waitna w. Sõjavätsjal.

Johannes Siiberg,
Waitna w. 21. apr. jalast haawatud.

Karl Saul,
W. Kariste w. Rõest haawatud. Kodu parandusel.

Oskar Busch,
Tallinnast. Sanitarina tegevas sõjaväes.

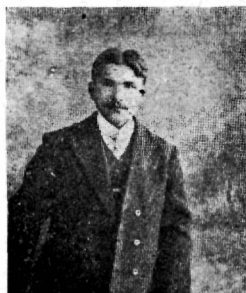
Mart Tamberg,
Märjamaalt. Tegevas sõjaväes.

Jüri Aren,
Aimre w. 13. märtsil jalast haawatud.

Madis Rafikow,
Soala w. 14. märtsil last ja küljest haawatud.

Aleksander Esop,
Kaplasi. Sakslastega wõideldes teadmata kadunud.

Julius Mütter-Boller,
efr. 17. märtsil kuuli läbi langenud.

Jüri Eismus,
Tallinnast. Saawatud ja uueste sõjavätsjal.

Arnold Treiberg,
Lokkalt. 22. weebr. Saksa maale wangi langenud.

Hans Wiiding,
Summuti w. Sõjavätsjalt parandusele lastud.

Jaan Mähetar,
Wõru tr. Autäbed W. Jaap. sõjas jaan. Sõjav.

Heinrich Sennon,
Awanduse w. Tegevas sõjaväes.

Nikolai Runs,
Räpinast. Sõjavätsjal.

Jaan Jakobson,
Sutgu-Raiesnikult. Sõjavätsjal.

Georg Loff,
Lori-Rõeojsalt. Tegevas sõjaväes.

August Laduka,
hagerist. Tegewas
sõjawäes.

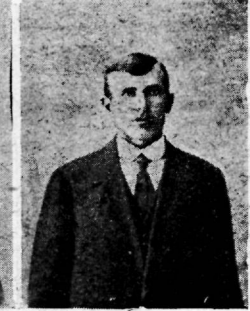
Otto Laduka,
hagerist. Teist torba
sõjawäljal.

Johannes Laduka,
hagerist. Saksamaal
wangis.

Rudolf Kootsmann,
Tallinnast. Tegewas
sõjawäes.

Johannes Grüntal,
Rärist. Tegewas
sõjawäes.

Aleksander Närep,
Gorbomo Eesti a'undu-
jeft. 2. detf. Käest haaw.

Jaak Anton,
Tarwastust. Oktobril
jalast haawatud.

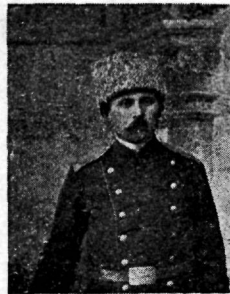
Peeter Lõnison,
Tartust. Saksamaal
wangis.

Rudolf Karust,
koolidpetaja. Sõjawäljal.

Karl Wadi,
Tartust. 10. okt. Saks-
wangi langenud.

Jakob Alkrat,
Tallinna fr. Sõjawäljal.

Johan Luter, Karula w. Tegewas
sõjawäes. **Julius Söllmann,**
A. Antsla w. Tegewas
sõjawäes.

Paul Waawer,
alamohw. Walgast.
Tegewas sõjawäes.

Gustaw Peedo,
Jõhivist. Jalast haawatud.
Läheb uueste sõjawäljale.

Karl Reibaum,
Rappo w. Tegewas
sõjawäes.

A. Abram,
Häädemeestelt. Sagasteel
sõjawäljalt surnud.

Josef Riisberg,
Gubanitsa w. Tegewas
sõjawäes.

Johannes Kuntel,
Gubanitsa w. Tegewas
sõjawäes.

August Jürjenson,
Pärnust. Sõj. w. haigeks
jäanud. Kodus parandusel.

Jaan Pinn,
Wartlast. Tegewas
sõjaväes.

Oskar Noos.
Wabatahtlikuna
sõjaväljal.

Karl Kriibi,
Tallinnaft. Tegewas
sõjaväes.

Jaan Reimann,
w. alamohw. Georgi r. ja
auraha. 4. weedr. langen.

Karl Kontram,
Tallinnaft. Tegewas
sõjaväes.

August Kosmann,
Sangaste w. Tegewas
sõjaväes.

Eduard Liblikas,
Tapalt. Sõjaväljal.

Johannes Peedo,
Tõhwist. Saksamaal
sõjavangis.

Eduard Lusoja,
Keila kib. Sõjaväljal.

Arnold Tiidemann,
Rattwerest. Tegewas
sõjaväes.

Ado Bors,
Saaremaalt. 4. märtsil
küst haawatud.

Johannes Sombri,
Kabolast. Käest haawatud.
lueste sõjaväljal.

Jakob Telling,
Pagedist. Tegewas
sõjaväes.

Hans Heil,
welsker Pornuse w.
Tegewas sõjaväes.

Johannes Kernet,
Idelehtme w. Käest haaw.
Santitarina sõjaväljal

Martin Larius,
Wijjandi tr. Sõjaväljal.

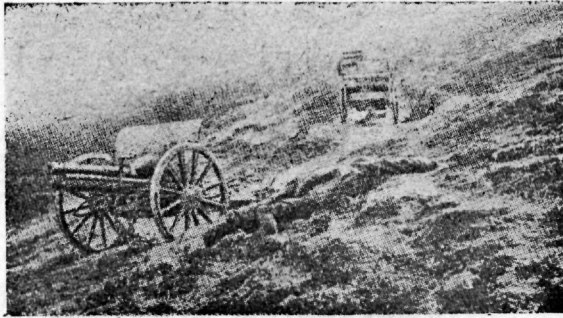
Hans Lohur,
wabaf. Wijjandist. 5. nov.
teadmata kadunud.

Georg Madisson,
wabaf. Patbest. 21. nov.
teadmata kadunud.

Wasili Didekiwi,
Muhu saarelt. Tegewas
sõjaväes.

Austriallaste batarei Karpatides.

„Meie Matši“ ääremärkused.

Sefongi algul.

Õbralitud näpunäited meie tänavustele supelwõdrastele.

Maituu teeb kõigile jalad alla. Suvitajate hooaeg algab. Meie rahvusline ajakirjandus, kellel alati kõike lajud südamele on, murrah pead ja arutab õhinal, kus herradel ja daamedel kõige kasulikum ja mõnusam oleks juure mõõda saata. Ja aeg on käes selle peale mõelda. Süda pakitab, pungad pakatavad. Eneise eest ma ei muretse, sest olen omale juba „suwilise“ koha walmis kaubelnud, kuid ma mõtlen ka ligimeeste peale.

Jstun praegu mättal ja teen hoolega warblaste ja teiste häbemamatamate lindude kallal eeldõpsi, et nad mitte ei hirwitaks peenikeste linnaherrade weel peenemate loibade üle, waid neile ennem taastundmuust awaldata. Kõigusi ja õpikuid, kui õrnahingelisi olemusi, peab ette walmistama, et nad linnapreilissi Cewa ülikonnas nähes mitte ei . . . punastaks. Seft, arwatawaste, jaab Cestimaa randabel tänavu au olema rohkeal arwul kõiksugu supelwõdrad ja „paadifalju“ wastu wõtta, kuna ju senised Baden-Badenid, Karlsbadid, Rivierad, Nizzad ja teised armjad paigad tänavu kättefaamataid on; pealegi oleks wõimata ennast tänavu neis wetes märjutada, sest et seal ka jakselased endi patuseid ihusi lastmas käiwad. Et Cestimaa supelwõdrastel aga hoopis jootuks midagi teist on, kui wäljamaa omad, siis tahaksin austatud supelwõdrastele mõnesuguseid näpunäiteid teha, et nad endid mitte petetud ei tunneks olewat.

Kõigepealt mõni pealiskaudne sõna meie suwitusepaitadeft. Neid on meil igalpool, küll maal, küll rannal, ja küll — õhus.

Tallinna külje all asuwad: 1) Nõmme: joowitaw sõjapõgenejatele, kes waguni katustel ja rataste wahel sõitmisega harjunud, ja meie teeleteadlastele, kes Kalewipoega materdawad, sest seal wõiwad nad näha, et nad Kalewipojale (rahwas hüüab teda ka „Glehni kuradiks“) waewalt põlwest jaadil ulatawad. 2) Pirita: seal wõite liht-armastajaid, kui ta sproti ja spordi-armastajaid leida; Cesti intelligentsi peastaabi juwine asupaik; muinasjutuline parwo, kus iga joowija kabe kopika eest oma kannatuse kaalu peale wõib panna. 3) Villespi aialinn: kohane luuletajatele, kes ei millestki toremaid õhulõõsijäi wõiwad ehitada, kus ifegi kuberneril häbi poleks elada. 4) „Beetri posjad“: kel julgust, wõiwad sinna ajuda; mina seda küll ei teeks, sest ma usun, et see kuigi armjalt ei kõla — „pashatski“ . . . ah, mis te' arwate? . . . 5) Lütati: wäga ilus ja tõmbaw koht, kuid ma ei mõista, miks teda „lütati“ hüütakse; palju ennem wõiks ta oma tõmbawuse poolest Lõmmati olla. Eht arwatakse wõimalikuks nime muutust ette wõtta. On weel terve rida suwitusekohte olemas, kuid neid otsiwad „paadifaljad“ juba ifegi üles, kui neil eelnimetatud kohtades hea pole.

Supelwõdraste tähelepanekut, kes iga aasta Italias, Schweikis ja mujal kuulsatel kohtadel asufid, juhime selle peale, et meil sugugi niisuguseid mägesi ja palmipuid olemas pole, nagu ülemalnimetatud maal. Lõpi küll, meil olid siin ka omajugused mäed olemas, nagu seda weel laul: „Mingem üles mägedele“ tunnistab, kuid exarrolliste olude tõttu on nad kõik endi tegewuse lõpetama pidanud, nii et meil praegu mingijuguseid mägesi ei ole. Ka seedit ja palmid ei kaswa me maal, kuid selle eest on meil hästi palju kadakaid olemas; nende arw on sõja puhul küll piisut alanenud, siiski wõite neid meie wäikeste linnades, nagu Paides jne. õige rohkesti leida. Niisugusi kadakaid ei leia te Italias mitte lilledpottidefti. Kes aga palmidest ku-dagi loobuda (tarwitan seda imelikku sõna siin sellepärast, et ta wäga ühte meie suwitusekohta — Lõobut meelde tule-tab) ei juuda, neile annaksin nõu palmisi lilledpottides kaasa wõtta, mägede dekoratsioonid taha maalida, ja — Italia ongi käes!

Kes joolawannisi armastawad wõtta, neid palume lahkeste endi lahete supelpaitade peremeeste poole pöörata, — külap need juba selle eest siis hoolt kannawad, et wannid hästi „joolased“ saaksid.

Wõitawannisi wõib iga külatänawa wahel wõtta; praegut on need „wannid“ õigade tarwitada, kuid on palju kasulikum neid supelwõdrastele wälja rentida. Ja mitte ainult muda, waid ka tolm, tahma ja muud häid asju on meil olemas, mida supelwõdrad ja terwifootsijad nii wäga igatsewad . . . Minult rattad käima, raha tule!

Krahwisi ja von'isid meie suwitusepaitadesse wiist palju ei tule, kuid selle eest toodakse õhtraste grammofonisi kaasa, mis siis wastamisi, nagu tuled, uksteift üle hakkawad karjuma. Kuid ärge, Jumalapärast, mitte „Puppchenisid“ ja „Wir haben die Mädchen zu gerne“id“ õfite! Meil on ju teifegi palju ilusamaid eesti- ja wenekeelseid nootisi olemas, nagu: „Нѣмѣнь, перѣць, колбаса“, „Ахъ, ты, сукинъ сынъ . . .“, „Sunt aia taga, sant soo taga, koera kere oli keft loitu . . .“ jne.

Wette minek on tänavu, ifearanis aga eestlastele, kaunis tordetaw, sest ujujad wõiwad kergeste miinide otja jattuda, ja siis tuleks jedapuhku eluga jumalaga jätta. Paremas seisutorras selle poolest on wenelesed, sest Wene keeli hüüdatakse miinifid — Miinadeft. Miinad aga on wäga lõbus rahwas, kes kellegile kunagi kurja ei tee ja kellega kokkupuutumine selget rõõmu walmistab.

Üleüldse, wette ei pruugi ka minnagi, sest meil on ranna ääres ilus, puhas, peenikene liiw olemas, mida supelwõdrad wäga heade tagajärgebega wee asemel wõiwad tarwitada. Üstuge, teeb ka wäga hästi koha puhtaks: meie ranna-rahwas puhastab selle liiwaga alati nuge . . .

Nii siis, tulge kõik hädised ja tõbised: närwihaiged (küll me teie närwid liistu peale tõmmame! Wanal ajal elafid ja olid ka inimesed, ei olnud neil närwisi ega midagi; nüüd polegi muud, kui: „närwid! närwid!“), südamehaiged (nende rawitsemise jätame Miinade hooletse), tiifihäiged („tasutiifituse“ põbejaid palume mitte tulla, ja üleüldse kõik häiged (wäljaarwatud „haige mees“ Wosporuse talbalt), — küll me' teie tõbese täiendada ja edendada mõistame, sest meie juhtõnats on: igas asjas — edasi!

Ja kui me' siis wantame, kudas meie tuliwärsketesse kurortidesse hakkab supelwõdrad, küll ifandaid ja sakju, küll tõbetuid ja pakju, koku woolama, käed helbudes koku lõbme ja õhtame: „Jah, ammuks see oli, kui need kõik meift mõõda, wäljamaale, endid pügada wiifid! . . .“, ning lehmad selle peale jula Cesti keeli kaasa õhtumad: „Jah, ammu! . . .“ ja kõgu lõbusalt niisama selgel Cesti keel hüüab: „Ruku! kuku!“; siis — siis peab süda küll kwinne olema, kui ta mitte joojuses sulama ei hakka . . .

Kuulutan hooaja awatuks!

D. E. Ex.
5. mail 1915.

Jalapallimängu õpetus

piltidega. Hind 40 kop. Käsitawamat algajatele ja mängijatele. „Teaduse“ raamatukauplus Tallinnas Harju ja Kiiuüli uul. nurgal 46/15.

Läbi maapealse põrgu.

XX.

Wienis, Budapestis ja Belgradis. Kuninglikud kingitused. Serblaste lahtus. Waimustaw meeleawaldus. Bulgarias. See on Konstantinopol!

(Telegramm Athena kaudu.)

Juba warsti wõistme Wieneri tema suuruses ja ilus ligemalt imestada. Kuid weel enne, kui linna wahela jõudisime, oli meil mahti midagi iseäralikku tähele panna. Linna ümbritsesid umbes kümme wersta kaugusel suured wallid ja lastekraawid, millede kallal inimesed kui spjelgad tööl olid.

Meie illumine tekitas Wienis ja Wieneri ümbruses kirjeldamata ärewust. Niipalju kui kõrgelt kiitri abil wõistme tähele panna, jooksid inimesed seal kõik kui lanad kulli tulekul warju, nii et elu uulitsatel peagi soikus.

Aga ilus on Wien! Just kui helm seisab ta Donau kaldal oma lugemata toredate majade ja lossidega, oma suurte, õitswate aedadega ja puistikutudega, oma tramwaid, oma lugemata aurulaewadega jõe pinnal ja oma kiirgawate kirikutega! Aga sellejuures ka turb! Seft tema majade peal on wäga palju Punaseristi lippusi lehwiwas, mis tähendab, et temasse wäga palju haawatuid on kokku weetud.

Kui me linna kohal mõned tiirud olime teinud, pöörasime zeppeleini Donau jooksu sibi jälle edasi lendama, seft tarwis oli weel enne õõ tulekut waenlase pinna kohalt wälja jõuda.

Juba kella pool seitsme ajal heljusime Budapesti kohal, mis küll wähem, aga peaaegu niisama tore linn on, kui Wien.

Siis kadus ka Budapest filmist ja jälle liikusime toreda Donau kohal edasi, seekord lõuna poole.

Kell hakkas juba üheksa juurde jõudma ja wästimus ennast lehas tunda andma, kui neiu Mlawere, kes hulga aega waguft istunud, korraga mind jälle warukast wapustas ja sõrmega kaugale ette poole tähendas.

„Belgrad!“ hüüdis ta waljuste.

Ka mina pöörasin filmad sinna poole, ja tõepoolest — kaugel filmapiiril oli midagi näha, mille peal õhtupäike kiirgawalt wirwendas.

„Wististe!“ wastasin mina. „Sinna jääme õõseks, seft seal ootawad meid sõbrad — Serbia õed ja wennad!“

Jlka selgemine ja selgemine hakkasid meie ees majad ja tornid paistma ja juba weexand tunni pärast wõisim ma mootori seisima panna ning linna ligidale lagedale murule maha lasta.

Kuid waewalt olime õnnelikult alla jõudnud, kui juba arwata sada soldatit ühes ohwitseriga ligidalt linnast meie juurde jooksid ja meid ümber piirasid.

Rahulikult näitasime oma paberid ohwitserile ette ja warsti kõlas meie auks mürisew: „Shiwio!“

Kuna soldatid zeppeleini juurde walwama jäeti, istusime meie ühes ohwitseriga ruttu kohale kutsutud automobili ja sõitsime linna.

„Kas oleksite nii lahke,“ palus neiu Mlawere lahket ohwitseri, „ja käsitse autojuhti meid linnas wähe ringi sõidutada? Tahassime ise oma filmaga kord näha, mis sugust häwitusetõõd austrialased teie pealinnale on teinud!“

„Kõige suurema rõõmuga!“ wastas ohwitser, wiisakalt kumardades, ja andis autojuhile sellekohase käsu.

Belgrad on ilus linn ja seisab just Donau jõe kalda peal. Kallas on linna kohalt kõrge ja ütle mata ilus. Uulitsad on enamaste laiad ja sirged ning ka hästi sillutatud, peauulitsad koguni asfaldist.

Kuid peaaegu kümnes osa linnast on austrialaste pommitamise all hirmjaste kannatanud. Siin ja seal seisawad ainult mustawad aberward ja pakuwad kurba pilti. Seis kohas jälle on pomm poole maja ära purustanud, kuna teine pool alles seisab. Siin-seal tehtakse parandusetõõd, iseäranis uulitsate kallal. Peakirik'ki on mitu pommi pihta jaanud ja mitmest kohast pragusi täis.

Uued asutused Tallinnas.

„Di, oi, mis leht see on? Kust see tuleb?“

„Kumal. Kas sa ei tea, need on ju meie linna uued bisuarid. Mis bisuarid nad muidu siis on, kui mitte ei lehtagi. Leht peab olema!“

Wahel ajal on kuulujutt wõõraste tulekust kulu tulena läbi linna lennanud ja siin-seal wõtawad meid rahwasalgad elawalt „Shiwio“ karjades wastu.

Meie terwitame hüübjaid mennalikult.

Siis kannab meid auto kõige parema wõõrastemaja ukse ette, kus meid hõistamisega wastu wõetakse. Meie jaoks on kaks kõrwuti seiswat kõige paremat tuba juba walmis seatud ja isufelt asume õhtusõõgile, kusjuures lahke ohwitser meile terve Serbia sõjaläigu ära jutustab.

Seaft rummist ja kangeft weiniist wäsinud, läheme wiimats, kui lahke ohwitser lahkeb ja meid hommitul kella kuue ajal lubab äratada lasta, wiimats kumbki oma tupp ja heidame wästimuseft wälja puhkama.

Oh, kui kosutaw ja karastaw oli uni seal Belgradi wõõrastemajas sulepatjade wahel! Ilma et teist külgegi oleksin pööranud, magasin ma ühe joonega hommituni ja ärkasin alles, kui ukse pihta koputati.

Waewalt olin ennast pesta ja riidesse panna jõudnud, kui ukse peale teist korda koputati. Ma awasin ukse ja sisse astus neiu Mlawere. Tema oli mu riidepanemise kiirusega üle lõõnud, ehk küll naisterahwad muidu riidepanemiseks harilikult enam aega tarwitawad kui mehed.

„Roh, kudas magasite?“ küsis ta naeratades.

„Just kui seitsmendas taewas, nagu Lõhk ütles, kui ta siin oleks,“ wastasin ma niisama naeratades. „Ja Teie?“

„Nii hästi, et enese nagu uueste sündinud tunnen olewat,“ wastas neiu Mlawere. „Nüüd ei karda ma enam mingijugust raskust — tulgu, mis tuleb!“

„Tubli, tubli!“ kiitsin mina. „Julgust on meile tarwis. Seft nüüd lahume sõprade keskest ja meid ootab uus kardetaw teekond. Igatahes ei mõista von der Goltz-pasha ja Sanders von Siemann-pasha nalja, kui Dardanelles nende näppu peafime puutama!“

Berlinis.

Em a (ajalehest lugedes): „Küll on hull — kõik toidunained rekwiiserib kroonu!“

Täitar: „See ei ole veel nii hull, aga waat', kõik mehed on juba rekwiiseritud, niihästi noored kui wanad. Ei tea tõeste enam, mis peale hakata!“

„Oh, küll me juba nendega toime saame!“ hliüdis neiu Mlawere naerdes. „Kõik Saksa ohwitserid on eht põllepaela paitajad ja mina mäsin nad, kui tarwis, ümber sõrme.“

Jälle kostis ufje tagast koputamine ja kutspe peale ilmus meie eila õhtune lahke saatja ohwitser ühes teise ohwitseriga, keda meile kui kuningas adjutanti tutvustati.

„Majesteet Serbia kuningas,“ algas adjutant, „laseb teid minu läbi terwitada ja palub teid kuningliku kõrguse poolt jeda risti teie wapruse mälestuseks lahkeste wastu wõtta!“

Ma kumardasin ja tänasin.

„Ja teile, preili Mlawere,“ pööras ta selle poole, „arwas kuninglik kõrgus heats selle lillekimbu annetada ning käsks mind teile ühtlasi teatada, et ta teie waprusest ja tublidusest waimustatud on! Kandke jeda kuningliku kõrguse mälestuseks!“

Neiu Mlawere kumardas ja tänas liigutatult.

Siis palusid lahked ohwitserid meid einetele, mis õige meeldivalt ja lõbusalt mööda läks.

Kui einelaualt tõusime, hakkas kell juba kahetja saama.

Suur rahwahull oli warajast hommikutunnist hoolimata wõõrastemaja ufje ette kogunud ja wõttis seal meid waimustatud hülletega: „Elagu Benemaa!“ wastu. Dotawasse automobili astudes tänasime meie kumardades ja mina wastasin selges Eesti keeles „Elagu Serbia,“! mis suurt waimustuse tormi tekitas.

Siis weeres auto teele: minul rist rinnas, neiu Mlawerel tore lillekimp käes. Ja igal pool, kus suurem rahwahull koos seisis, terwitati meid kõrwulokustawate shiwiohülletega.

Warsti jõudsi linnast wälja oma zeppelinil lähedale. Saawale — zeppelinil ümbrus otse kijas uudishimulistest, sest hommikulehed, mis Belgradis õige warakult ilmuwad, olid meist juba pita artikli kirjutanud. Waimustus oli suur.

Lahked serblased olid meile jälle tarwiliku bensini ja toidumootori muretsenud ja zeppelinil kõikus juba wäriseses õhus, oodates, millal peale istuksi.

Niipea kui me lahked ohwitserid olime jumalaga jätunud, wõtsime lennuki peal istet. Weel mõned soojad käepigistused, weel mõned palawad soowiawaldused wastamist, weel mõned lehwitused kibaraga ja tasturätikuga, siis kahmas mu käsi tüütrattast kinni. Minu käenäitamise peale lassid soldatid käed zeppelinil küljest lahti ja wägewa „shiwio“ kaja saatel tõusis meie zeppelin jälle õhusse.

„Jumalaga!“

„Jumalaga! Head õnne! Terwitage inglasi ja prantslasi meie poolt!“

Kõik muu kustus mootori lõginasse ja propelleri kawatsewasse huugamisesse. Meil oli jälle tee jalge all.

Jkka kõrgemale ja kõrgemale tõusis wärisew zeppelin, ikka pisemaks ja pisemaks jäid meie saatjad. Nende häält polnud enam kuulda, aga weel oli näha, kudas tasturätikute mets kangel meie taga walendas, kuni ta wiimaks mägede taha ühes Belgradiga filmist kadus.

„Õnnelik maa, kus nii waprast kangelased asuwad!“ kõneles neiu Mlawere. „Metsikud austrialased on nende maad laastanud, nende naised ja lapsed häbistanud ja neid oma orjadeks alandada tahtnud, kuid kõigest sellest hoolimata on nende süda weel täis julgust ja lootust ja nende meel haruldane waper!“

„Jah, kangelased on nad läbi ja läbi,“ kinnitasin mina. „Ja andu Jumal, et nad kord paremaid päewi wõiks näha!“

Meie alune maa pakkus otse suurepäralist pilti: kõrged mäed ja sügawad orud, millest hõbeselged ojad ning jõed nagu paelad läbi looklesid, sin-feal külad ja alewid, sin-feal metsad ja järwed.

Zeppelinil wuhises keshommiku sibis kiireste edasi. Ilm oli ilus, tuul mõnus, meel ülew.

Juba tunni aja pärast heljusime Nishi linna kohal, mis päikesepaistel oma lumivalgete mägedega otse nõiduwat pilti pakkus. Mitmel pool seifid lugemata sõjameeste telgid. Nähtawaste hoitakse Serbias sõjawäge ka Bulgaria piiril walmis, kuhu meie peagi jõudsi.

Bulgaria pind ei lähe Serbia pinnast peaaegu mitte millegi poolest lahtu: samasugused mäed ja orud, metsad, järwed ja jõed.

Kell hakkas juba laks saama ja meie lehad kippusid istumisest juba tangetks jääma, kui äkitselt filmapiiril sinist weewälja ja isearalisku kiirgumist märkasime.

„See on Konstantinopol Marmorimere kaldal!“ kisedas neiu Mlawere.

„Kahlemata!“ wastasin mina. „Aga sinna me küll weel ei lähe. On warajane. Pöörame pifut lõuna poole, sinna, kus Dardanellid awamist ootawad — seal on meie sõbrad!“

Ja ma pöörafin zeppelinil nina lõuna poole.

Surmafõlme Järi.

Kalapüüdjä käsiraamat.

Kala- ja wähipüügi saladused ja uuemad püügiiriistad. Täielik juhatus, kudas häid fõõtast walmistada ja talu õngitseda, ühes kodumaa kalade kirjeldusega. Raamat on 25 pilti. Hind 50 kop. Saada igast raamatukauplusest.

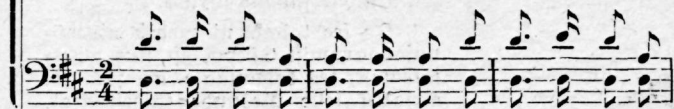
Cesti liifupoiste laul 1915. aastal.

Maestoso. Üffikult.

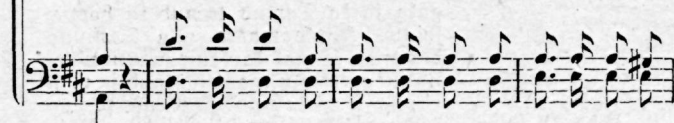
Ameriklaste waba wiis.

1. Noored mehed, Ces ti po-jad, sin-na ru-ta-

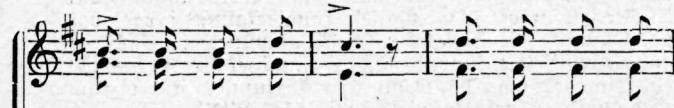
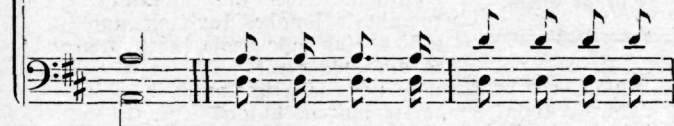
te, kus need hirmjad we-re-o-jad woolwad kiire-

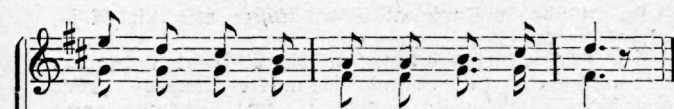
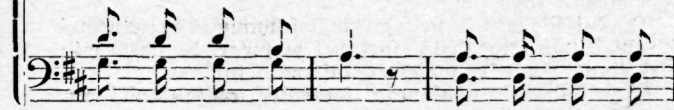
Koor.

te! Kuul-ge, sõ-ja-pa-sun-ta-jab

rii-gi pii-ri peal, wõimsalt waenlast

ta-ga a-jab mei-e wä-gi seal.

2) Urge wiivitage sammu,
Nag on krike, —
Rahwas juba ootab ammu
Noori wõidule!
Kuulge, taebamist ja nuttu
Kuulub siit ja sealt,
Sellepärast appi ruttu,
Kõhe kanna pealt!

3) Namma peab wabaks saama,
Waba olema,
Selleks saame ohwerdama
Elu hulgana.
Purustame Saksa koerad,
Sakste wõimu ka,
Teeme pihutsi auvrijakid
Ühes Türgiga!

4) Jõsü, Muhamet ja Willu
Läinud liiale:
Eks nad uisa-päiä pillu
Surma ilmaše;
Aga siiski digus wõidab
Wiimaks ometi,
Kurjad koerad kinni tõidab
Elu otjani!

5) Argu keegi kurwaks saagu
Kõbunt lahtudes,
Argu keegi kurwastagu,
Et siit lahtub mees:
Wabadust me peame kaitzma
Jhu, hingega,
Siis saab kodumaa meil ditsma,
Ditsma lõpmata!

6) Saksa Willem tahab murda
Meid kui elajaid,
Tahab kõigil kaela panna
Drja-ahelaid.
Purustame Saksa kätted,
Drja-ahelad,
Teeme sakstest inimesed, —
Praegu murdjad nad.

12) Kui kord lõpeb sõja-tära,
Algab elu uus,
Siis on ilmal teine sära,
Teised laulub juus:
Wabadus siis krooni kannab,
Talle laulab keel,
Aa siis noor ja wana annab
Talle maal ja weel.

7) Cesti emad, Cesti isad,
Kes meid saadate,
Teadke, et teil pojad wiisad,
Wiivad wõidule!
Cesti waim ei iial raage
Kastel sõja-teel,
Olguigi see tee meil kauge,
Siiski laulab keel!

8) Cesti õed ja Cesti vennad,
Jumalaga nüüd!
Lahkumiseks tund on tulnud, —
Kutjub sõja hüüd.
Waanuwäljal waimus ikka
Ühes wõitleme,
Kuni saame wõidu rikka, —
Waanlast sõitleme.

9) Kuud taks, kolm meid õpetatse
Waanlast kolkima
Ja siis saadetakse ritta
Sõjamehena.
Lendame kui noored kottad
Tuule tuhinal,
Kuni kostub sõja kärin
Kuuli-rahe all.

10) Ei siis ole enam armu
Waejel waenlajel:
Wastki tallame ta põrmu
Hana-küngastel.
Pütsid, mõõgad, juuredtükid
Siis meil sõpradeks,
Kindlustatud kaitsetraawid
Eluasemeks!

11) Langeb keegi, seda auga
Mulda matame,
Haawatuile töö ja nõuga
Abiks oleme.
Kõik on wennad, kõik on kallid,
Kõik kui omakised,
Kõik on pealt näha hallid, —
Waimus kuldajed!

Kalewi-kalmul, 15. V. 1915.

Lennula.

Kewadised mured.

Üheks raskemaks küsimiseks kewademuredes on moodid. Moodid, mis otjustamise alla tulewad, on kahesugused: esiteks kehameodid ja teiseks riidemoodid.

Nagu teada waheldawad kehameodid endid enamaste iga kewade Tallinnas. Ühel kewadel on moodis pitad, õhu-kesed naisterahwad, hoopis kuuwetanud, nagu pillirood liiwajel kõwal pinnal. Teisel kewadel tulewad jälle kõrged rinnad, tugewad puusad, ühesõnaga Randvere Rõuhi taolise lihawuse ja laudjaga naisterahwad moodi.

Tänawu waliti halwaste, sest ei peetud aega ja elu-tingimisi silmas. Loomulikult oleks tänawu, kus imewa lapse kõhutäis rubla maksab, peenitised ja kõljad naiste-rahwad pidanud moodis olema, kuid kergemeelselt on otse paksub moodi tulnud. Et siin ammud andsid muudugi kõltsuguste podretsilute tütreid, kes siin kulla sees ujuwad ja nüüd on sunnitud teised järele tulema. Sellest see ka tulebki, et praegu rohkesti tugewa lihawuse ja raskete laudjaga

Saksa sõdagi ohtamine.

Ma olen väsinud, oh väsinud
ja tahaksin ju lord ka puhkust!
Mind Wenemaa ju küllalt näsinud
ja Prantsus haaranud mu uhtust.

Mis tuleb, ei võdi enam olla hea,
mind nagu paha aimdus surwats,
ja norgu waob haaru saanud pea
ja süda lähed juba kurwats!

Nüüd weel, kus jekka lööb Italia
ja astub liidulaste liiki,
ju ette näha selge filmaga,
kuis jagavad nad Saksa riiki!

Et Willemi siin võtaks wana tont!
Kuid kardan, tontki wiist ei taha
küll teda, sest et tema tulelont
weel põrgusti toots palju, palju paha!

Sinepi Siim.

naisterahwaid uulitsal liigub, ja „promodniit“ teha kõrgete
rindade ja tugevate puusade müümisega head äri — tuge-
wate hindade peale vaatamata.

Sellest näeme ka väga hästi, kui südid Tallinna naiste-
rahwad on, sest nad lähewad rindu oludele wastu ja ei
riku see ka kuigi palju nende und, kuigi mehed ja austatud
isad nende tahtmistele täidesaatmise raskust nagu tonti ala-
kijelt enda ees näewad.

Muudugi on ka neid õnnetuid, kes tänawu waewalt
toast wälja pääsewad. Kuid neil jääb üks troost: Tuleb
õhukeste kehade mood, siis on jälle nende aeg ja nad lenda-
wad siis alalijelt nagu õõliblilad ümber.

Riide moodid teewad tänawu Tallinnas rõhuvat muret,
sest sellest küsimusest aitasid iga aasta Lodi ja Warsjawi
juudid meie naisterahwad üle. Esmimesed teewad nüüd sak-
lastega sehwit, kuna teiste laubad raudteel kergeste wõi-
wad rependama minna ja meie naisterahwad pikki filmi uusi
moodi wadata. Iga aasta lasid kütid meie daamide jaoks
warblasi, warfisi ja harakaid, aga tänawu põmmutatavad
nad sakslasi. Wiimasel laulmises on see halb külg, et daa-
midel sealt pea ehtimiseks midagi wõtta ei ole. Ka üli-
konna moodidega on tänawu täbar, ei saa ju moodilehtesi
ja nii ei tea ja sugugi, mis wäljamaal tantafje; kas kütjad
wõdi laiad undrukud, wõdi on daamidel seal koguni püksid
jalas. Kui aga korraga püksid, ja meil ei ole sellest aimugi.
Nii olets meie Tallinn, kus ajalehe teadete järele kulla-
wihma sajab, korraga haritud ilmaft maha jäänud.

Kui asjasse sügawamale katjub tungida, siis alles näeb,
misjuguine häda.

Tõsist muret, otse kõrwaldamata
muret sünnitab küll meeste puudus
ja sellest küljest leida praegune aeg
täielist rahulolematust.

Mis löbu on kanatarjal, kui kuff
puudub. Mõtelge!

Tulewad soojad õhtud — nii
mõnused, kus puud ditsele löwad ja
lewadine dielõhn õhus kõigub. Di
— süda kaswab äkitselt nii suureks,
ta paisub silma nähes, aga ei ole, kes
walutawat südant suruks.

Ja see tahaks nii mehifit, nii mõ-
nusat surumist. Lõpoolet, neift wilet-
sakesest, kes kodumaale on jäänud,
ei jattu selle ülesande täidesaatjat,
ei jattu kõiges ta suures ja lauses.
Nad käiwad nüüd kurwal meelel üm-
ber, istuwad kinodes tundidekaupa
ja waatavad ekranidel armastuse
pilti ja mõtlewad õndjate aegade
peale.

Siljuti oli ülemaaline karstuse
püha, mis otjaga ka siia ulatas. Kuid
Tallinnas ei olnud sellest midagi mär-
gata ja ka Tartus läinud ta hoopis
loiuft. Kuuldawaste olla Tallinna
daamide hulgas karstuse wastu wae-
nuline meeleolu maad wõtnud ja neift
ei olla keegi tahtnud karstuse päewa
korralduseks sõrme liigutada. Põh-
just, miks nad karstuse wastu wae-
nulisid, hoida nad küll oma teada,
aga kusagilt on keegi õjaro ajalehe
õnumisaatja selle ifkagi wälja wuri-
nud. Daamid ütelnud omakeskil:
Selgete peadega on mehed liig tagasi-
hoidlikud, nende juudlemised ja kallis-
tused on liig loiuft ja sellepärast wõtawat
nad puhas karstuse wastu waeuulise
seisukohta. Mees olla ju taunis, kui
ta ainult sõnades karst on, aga kui
tõsises elus selle peale lähed, kaotab
ta oma wäartuse.

Kõlap elu praktika on neile seda õpetanud.

Tähtsal kohal lewadiste murede hulgas seisab ka juwi-
tamise mure, mis asjade tõstmise ja abielupaari wastamisi
sajatamisega ühes käib. Nüüd wõid jagedaste walfalis
mehi näha, kes nagu koormatandjad eesti-rumad suurte
raskuste all, näost üleni higised, tundidekaupa järge wota-
wad. Õlgugi et nende paled raskuste all punetawad, südamed
rinnus tormijelt tulsuwad, õlgugi et nad ekspresja ja woori-
mehi sõimates oma hääle on ära karjunud, ifka ei juuda
nad daamide nõuete kohajelt endid üles pidada.

Ja niisugusel puhul tunneb iga daam enese kõige õnne-
tuma olevat kogu ilma.

Ja kui siis mehed neift raskustest wiimaks wabanewad,
põrawad nad kergendatud südamel ja kergel kõnnakul wilet
lühes linna poole, et waadata kuff maa lahti on.

Nad lähewad põhjamaa juweõõde walgustusel uusi
armu-allikaid otsima, et üksti lord aastas uueft läteft
himukalt juua.

Ja nõnda on wiimakski afi kahte otja pidi kõige
paremas korras.

Mis muudu üleüldise kohta ütelda, siis kuulub tänawu
üleüldine lewade küduhümnus järgmistel sõnadel: „mis
peame sõmma, mis peame jooma ja mista peame endid
katma!“

Ja nendele sõnatele õskab juba igamees ise wiisi
juurde luua.

Sind.

**Meie Matfi järgmine (41.) sõjanummer ilmub
30. mail.**